

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	03/23 a	16.03.23

Vedtak Færder nasjonalpark - 132/1 Østre Bolæren oppgradere radartårn

Forslag til vedtak

Kongsberg Norcontrol AS, på vegne av Kystverket, gis tillatelse til utskifting av radartårn, nye fundamenter og gjerding, i forbindelse med oppføring av ny instrumentbod på Østre Bolæren. Tillatelsen gis i henhold til verneforskriften for Færder nasjonalpark, § 3, punkt 1.3.k.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke utføres irreversible tiltak i terrenget
- Betongrester etter gammelt fundament må fjernes og deponeres utenfor Færder nasjonalpark
- Elektrisitet skal fremføres i eksisterende kabel under vei, ny masse skal ikke tilføres. Evt må strømkabel legges i ekstra beskyttelse
- Bruk av helikopter må omsøkes
- Det må søkes om dispensasjon for motorisert ferdsel dersom liten graver el. Andre maskiner skal benyttes
- Transport må skje på opparbeidet vei. Vurdering av veiens tåleevne må gjøres
- Tiltakshaver må utbedre eventuelle kjørespor på vei, og ved nødvendig kjøring utover vei må avbøtende tiltak vurderes, og eventuelle skader på terrenget utbedres
- Tiltaket skal ikke utføres i perioden 1.4-1.8 av hensyn til fugleliv og friluftsliv
- Ved graving for lynavleder eller annet, skal masser legges tilbake slik at tiltaket ikke blir synlig
- Eventuell overskuddsmasse etter graving skal benyttes som fyllmasse til tiltaket eller fraktes ut. Masser skal ikke deponeres i Færder nasjonalpark
- Forvaltningen skal varsles når arbeider igangsettes og er ferdig utført slik at SNO kan ta befaring

Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente evt andre nødvendige tillatelser (grunneier, andre lovverk så som f.eks. motorferdselsloven).

Bakgrunn

Færder nasjonalparkstyre har mottatt søknad fra Kongsberg Norcontrol på vegne av Kystverket. Det er tidligere gitt tillatelse til oppføring av instrumentbod på Østre Bolæren, sak 2022/286, datert 18.01.2022. Denne søknad av 05.01.23 gjelder oppgradering av radartårn. Tilleggsopplysninger i epost 31.01.23, revidert søknad 05.03.23 og utfyllende informasjon 06.03.23.

Fra søknaden 05.01.23 (utdrag):

Kongsberg Norcontrol og Kystverket har fått godkjenning fra Færder kommune og Færder nasjonalparkstyre om å sette opp en instrumentbod i forbindelse med radarinstallasjonen på Bolærene. Arkivsak 2022/286-0.

I forbindelse med installasjonen av instrumentboden, ble det avtalt at det også skal gjøres litt vedlikehold og rydding i det eksisterende tårnet. Utstyr som ikke er i drift, er avtalt fjernet. Kystverket ønsker nå å gå ennå litt lengre, de ønsker å bytte ut tårnet, som er både gammelt, rustent og lite vakkert.

Fotavtrykket til det nye tårnet vil ikke passe på det eksisterende fundamentet, så nytt fundament, tilpasset det nye tårnet må støpes. Støpning av nytt fundament vil gjøres samtidig med støpning av fundament for ny bod.

Nytt tårn er 7,5m høyt. Avstand mellom beinene er 1,6m. Vi har ikke tegning på det eksisterende tårnet, men vi antar at dimensjonene på nytt tårn er omtrent det samme som på tårnet som står der i dag. Tegning av nytt tårn er vedlagt.

Nytt tårn er litt enklere. Dagens tårn har sikring mot klatring i tårn i form av trebord og piggråd. Nytt tårn vil ikke ha dette, men vil i stedet ha gjerde rundt den nye boden og det nye tårnet

Nytt tårn har et fotavtrykk på 1,6m x 1,6m. Med gjerde 90cm på utsiden av dette, vil nytt tårn dekke 6,25m²

Epost 31.01.23;

*Det eksisterende tårnet har et fotavtrykk på 1,6m*1,6m. Nøyaktig det samme som det nye.*

Vi er litt usikre på høyden på det eksisterende tårnet... Ut fra bilder, har vi tolket meg frem til at det skulle være 7,5m, men ut fra tegninger vi nå har klart å grave frem, kan det se ut som om det er 10m høyt.

Tårnet vi har kikket på å bytte til er 6m høyt, men da kan dette bli litt for lavt. Tårnene vi benytter er lagd av 6m moduler, så neste tårnhøyde er 12m, da 2m høyere enn det som er der i dag. Vi sjekker nå med leverandør om de kan levere en 3m modul, så vi får et tårn som mest sannsynlig er 1m lavere enn det som er der i dag.

Vi kan absolutt se på muligheten for å få gjerde så nærme tårnet som mulig, for dermed å lage så lite fotavtrykk som mulig. Vi ønsker ikke å ha en plankesperring slik som det er i dag, da det har vært hendelser der noen har satt noe opp mot veggen og klatret opp i tårnet. Støping av fundament, vil kreve gravning slik som vi må for fundamentet til boden. Vi vil her også forsøke å få de så langt ned i terrenget som mulig.

Befaring

Forvalter og representanter for Kongsberg Norcontrol og Kystverket foretok befaring 16.2.23.

Revidert søknad av 05.03.23 og utfyllende informasjon 06.03.23 (utdrag):

Kongsberg Norcontrol og Kystverket har fått godkjenning fra Færder kommune og Færder nasjonalparkstyre om å sette opp en instrumentbod i forbindelse med radarinstallasjonen på Bolærne. Arkivsak 2022/286-0.

I forbindelse med installasjonen av instrumentboden, ble det avtalt at det også skal gjøres litt vedlikehold og rydding i det eksisterende tårnet. Utstyr som ikke er i drift, er avtalt fjernet. Kystverket ønsker nå å gå ennå litt lengre, de ønsker å bytte ut tårnet, som er både gammelt, rustent og lite vakkert.

Vi antar at det eksisterende tårnet er fra 60 tallet. Vi har ingen nøyaktige tegninger på dette tårnet og har tidligere antatt at tårnet hadde en høyde på 7,5m. På befaring på Bolærne 16.02.23 fikk vi tatt nøyaktige mål på det eksisterende tårnet. Eksisterende tårn har et fotavtrykk på 180cm x 180cm og en høyde på totalt 11m.

Det er diverse utstyr i tårnet som i dag ikke lengre er i bruk. Tårnet har også en plattform midt på tårnet som vi også ønsker å fjerne.

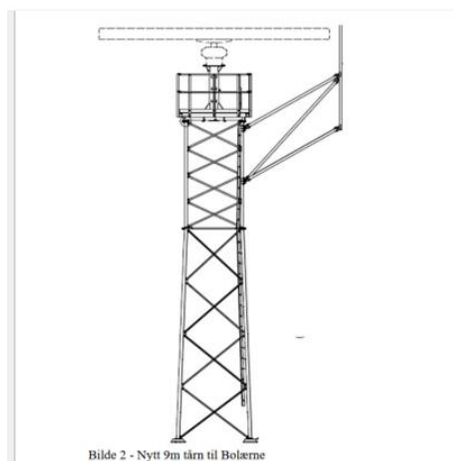
Fundamentene til det eksisterende tårnet er ca 1m høye. De er i dag gjemt ved at det er montert et trekkverk rundt nedre 2,5m av tårnet.

Bilde 1, eksisterende tårn ØB

Fotavtrykket til det nye tårnet vil ikke passe nøyaktig på det eksisterende fundamentet. Det nye tårnet har et fotavtrykk på 200cm x 200cm. Det er altså 20cm bredere enn det eksisterende, men dette vil bli veldig lite synlig. Det er også litt usikkerhet i forhold til kvaliteten på det gamle fundamentet, det har stått der i 60år. Nytt fundament, tilpasset det nye tårnet må dermed støpes. Støpning av nytt fundament vil gjøres samtidig med støpning av fundament for ny bod.

Nytt tårn vil ha samme høyde som det eksisterende. Tårnprodusenten som Kystverket benytter lager tårnene sine i moduler av 6m, men vi vil for Bolærne lage en spesialmodul på 3m, slik at total høyde på det nye tårnet vil bli det samme som det eksisterende tårnet. Vedlagte tegning på tårn er for et 12m tårn, men øverste modul vi være 3m i stedet for 6m.

Bilde 3 – 12 m tårn Seljeåsen

På tårnet på Bolærne er det i dag en klatrebeskyttelse av trevirke de nederste 2,5m. Denne klatrebeskyttelsen gjemmer også fundamentet til tårnet. Vi vil benytte liknende klatrebeskyttelse rundt det nye tårnet som også vil gjemme det nye fundamentet på samme måte som det eksisterende gjør. De nye instrumentbodene er kledd inn med Sibirsk lerk. Vi vil benytte samme kledning rundt det nye tårnet.

Bilde 4 – klatrebeskyttelse Bolærne

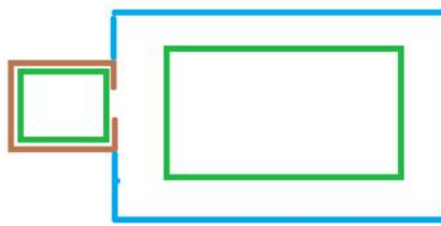

Bilde 5 –Instrumentbod ledd inn med sibirsk lerk

Rundt instrumentboden vil det bli montert et gjerde. Kystverket vil etterstrebe et fotavtrykk så lite som mulig, men det må være mulig å gå rundt instrumentboden på innsiden av gjerdet. Gjerde og klatrebeskyttelse vil bli plassert så nærme tårnet som mulig.

Bilde 6 - Gjerde på installasjon på Sveneset

Bilde 7 – Planlagt gjerde og klatrebeskyttelse

Tilleggsinfo i epost 06.03.23 som svar på spørsmål fra forvaltningsmyndigheten 06.03.23:

Dere skriver at det nye fundamentet er bredere enn det gamle. Betyr dette at de gamle fundamentene må rives? Og i såfall hvilke grunnarbeider må gjøres før nye fundamenter kan støpes?
Takk for raskt svar.

Tiltakshaver: Ja, de må nok det.

Vi er også litt usikre på kvaliteten i den gamle betongen og ønsker dermed å bytte ut fundamentene når vi nå skal bytte tårnet. Det nye tårnet er 20cm bredere nederst. Ikke mye, men nok til at det er nødvendig å bytte ut fundamentet.

Det gamle fundamentet må fjernes helt. Regner med at det må gjøres med betongsaging. Det må så borres nye hull for armering i fjellet. Det vil nok bli noe merker etter utstyret som vi trenger å benytte for å få utført installasjonen, men kravet i anbudsdokumentene vil være at naturen og området rundt installasjon settes tilbake til hvordan det var før vi begynte, fotavtrykket skal være så lite som mulig og trær og busker rundt installasjonen skal bevares så godt det lar seg gjøres.

Jording som er nødvendig for å beskytte mot lynnedslag graves ned, så det ikke er synlig

Grunnlaget for avgjørelsen

Søknaden er vurdert i samsvar med verneforskriften for Færder nasjonalpark. Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark.

Verneforskriftens § 3: *I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.*

Færder nasjonalpark er vernet mot inngrep av enhver art i § 3, pkt. 1.1. Opplistingen i pkt 1.1 er likevel ikke til hinder for pkt.1.2 k) Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg. Tiltaket som ønskes gjennomført vurderes til å være mer omfattende enn normalt vedlikehold.

Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid etter søknad gi tillatelse til: § 3, punkt 1.3 k): *Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.* Søknaden vurderes derfor etter verneforskriftens § 3, pkt. 1.3 k).

I henhold til naturmangfoldlovens § 7 skal de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurdering

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på (utdrag):

- Det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminner på land og i sjø

I forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark utdypes § 3, pkt. 1.3.k:

Retningslinjer:

*Tillatelser kan gis når det er nødvendig av hensyn til sikkerhet og framkommelighet for sjøveis ferdsel. Kystverkets aktivitet innebærer at denne type anlegg ofte vil ligge visuelt eksponert. Ved behandling av søknader er det derfor spesielt viktig at det tas **landskapsmessige hensyn** ved at nye anlegg og tilbygg gis gode visuelle kvaliteteter, både i seg selv og i forhold til omgivelsene.*

Området for omsøkt tiltak er et av flere Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Vestfold og Telemark fylkeskommune. Kulturlandskapsverdiene i nasjonalparken vurderes som svært verdifulle. En del av formålet til Færder nasjonalpark er å ivareta det opprinnelige skjærgårdslandskapet.

Av søknaden om å sette opp instrumentbod framgår det at «Kystverket og Kongsberg Norcontrol har sammen designet en instrumentbod, som skal gli så godt som mulig inn i terrenget. Bodene er kledd inn i Sibirsk lerk. Som en av del av Kystverkets ønske om å bli mer miljøvennlig, er de også kledd med solcellepaneler.

Instrumentboden skal plasseres rett ved dagens mast på Østre Bolæren, på et av de høyeste punktene på øya. Bodene skal plasseres på en slik måte at det legges så lavt som mulig i terrenget, med minst mulig terrenginngrep. De visuelle kvalitetene vurderes godt ivaretatt i forhold til valg av materialer, tillatelse til bygging er gitt i sak 2022/286.

I tillegg til bygging av instrumentbod, ønsker tiltakshaver å oppgradere og rydde i dagens mast. Forvaltningen har vurdert at tiltakene er mer omfattende enn vanlig vedlikehold.

Dagens radartårn er godt synlig fra sjøen og har en rekke installasjoner i masten. En eventuell økning i høyden vil likevel kunne forsterke den visuelle effekten. Dagens radartårn er kledd i

nedkant med trepanel, ved oppgradering ønskes satt opp et nettinggjerde for å hindre adkomst til tårnet. Dette vil kunne virke privatiserende og fortrenge publikum.

Eksisterende tårn har et fotavtrykk på 180cm x 180cm og en høyde på totalt 11m. Nytt tårn vil ha et fotavtrykk på 200 x 200 men ny tårnmodul vil ha en høyde på 9 m, altså noe lavere enn dagens tårn eller tilsvarende dagens høyde, når fundament tas med. Tiltakshaver skriver i sin søknad at moduler for tårn lages i moduler av 6 m, men at de for Bolærne vil lage en spesialmodul på 3 m, slik at **total høyde på det nye tårnet ikke vil overstige dagens høyde.**

Det vurderes at tiltakshaver har forståelse for verneforskriftens rammebetingelser. Tiltakshaver vil rydde i masten og fjerne unødvendige installasjoner, slik at selv om tårnet er visuelt synlig fra lang avstand, vil færre installasjoner i tårnet kunne virke mindre dominerende. Tiltakshaver får spesiallaget en modul slik at ny mast ikke vil overstige dagens høyde.

Tiltakshaver vurderes å være inneforstått med at dette tiltaket kan utvide fotavtrykket og i tillegg virke privatiserende, og ønsker å begrense fotavtrykket ved å sette opp gjerne så nær installasjonen som mulig. Gjerde settes også opp av sikkerhetshensyn for at ikke uvedkommende skal kunne klatre i masten. Forvaltningsmyndigheten setter også vilkår om byggeprosessen, slik at trær og busker skånes i størst mulig grad.

Dagens fundament er gamle og for små til å gjenbrukes, i tillegg er man usikker på kvaliteten. Tiltakshaver skriver i sin søknad at det nye tårnet «er 20cm bredere nederst. Ikke mye, men nok til at det er nødvendig å bytte ut fundamentet. Det gamle fundamentet må fjernes helt, og dette vil bli utført med betongsaging.»

Tiltakshaver skriver selv at «kravet i anbudsdokumentene vil være at naturen og området rundt installasjon settes tilbake til hvordan det var før vi begynte, fotavtrykket skal være så lite som mulig og trær og busker rundt installasjonen skal bevares så godt det lar seg gjøres. Jording som er nødvendig for å beskytte mot lynnedslag graves ned, så det ikke er synlig»

Det vurderes at tiltakshaver har forståelse for og selv ønsker at fotavtrykket skal være så lite som mulig, og at mest mulig vegetasjon rundt installasjonen skal skånes. Det settes som vilkår at betong fra gamle fundamenter må deponeres utenfor Færder nasjonalpark.

Det går en smal vei opp til radartårnet, fra forsvarets tid. Det settes som premiss at veien skal brukes så langt det er mulig. Veien er smal, og det bør brukes motorisert utstyr som setter minst mulig avtrykk. Det må også vurderes nøye hvor tungt utstyr veien tåler. Dersom utstyr må ut i terrenget, må det vurderes hvilken påvirkning kjøringen kan ha, og vurdere avbøtende tiltak som matter/trestokker osv.

Det bør også vurderes bruk av helikopter for frakt av tungt utstyr, evt. montering av tårn, slik at arbeidet blir utført mest mulig skånsomt med færrest mulig naturinngrep.

Nedgraving av kabel må gjøres med minst mulig terrenginngrep. En måte er at dekket løftes opp og legges bakover slik at det lett kan legges tilbake.

Fremmedarten nattlys er registrert i artsdatabanken i området for omsøkt tiltak. Arten vurderes til å ha moderat invasjonspotensiale, og ingen kjent økologisk effekt. Tiltak vurderes til å utgjøre liten fare for spredning, da tiltaket ikke omfattes av større gravearbeid eller flytting av masse.

Det skal ikke foretas irreversible naturinngrep eller flytting av masse i anleggsfasen for bygging av instrumentbod, ifølge tiltakshaver. Søker beskriver anleggsfasen: *Selve installasjonen er gjort i løpet av et par uker. 1 uke for støp av fundamenter, 1 uke for montering av ferdigbygd bod.* Arbeidet med utskifting av tårn gjøres parallelt med bygging av instrumentbod. Støping av fundament vil gjøres samtidig som det støpes plattning til instrumentbod. På denne måten minimeres forstyrrelser.

Tiltaket vil påvirke omgivelsene i noen grad, men omfanget vurderes ikke å være svært omfattende med de vilkår forvaltningen har satt, og det vurderes at tiltakshaver har forståelse for verneforskriftens rammer. Samlet sett vurderes det visuelle inntrykket av tårnet å virke mindre dominerende og ha samme eller noe lavere høyde etter utført arbeid.

Tiltakshaver vil videre kle inn tårnets nederste del (fundamentet) med samme type materialer som instrumentboden, sibirsk lerk. Materialvalget vurderes å ivareta hensynet i forvaltningsplanen med gode visuelle kvaliteter. Tiltaket vil kunne virke forstyrrende på sjøfugl, men forstyrrelsen vurderes å være av kort varighet, og hensynet til hekkende sjøfugl ansees ivaretatt da anleggsperioden skal foregå utenfor hekkeperioden.

Retningslinjene i forvaltningsplanen tilsier at tillatelse kan gis når det er nødvendig av hensyn til sikkerhet og framkommelighet for sjøveis ferdsel.

§ 8 Kunnskapsgrunlaget

Kunnskapsgrunlaget vurderes ivaretatt. Naturverdiene i området vurderes i liten grad å bli påvirket. De visuelle og landskapsmessige kvalitetene vurderes ivaretatt.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Tiltaket skal ikke gjennomføres i perioden 1.4-1.8

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Påvirkningen av økosystem og verneverdier vurderes som liten, på grunn av tiltakets beliggenhet. Anleggsperioden er kort, og det gjøres ingen irreversible terrenginngrep.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Eventuelle kjørespor eller annen forringelse av naturmiljø rundt installasjonen, må bekostes av tiltakshaver.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det må legges vekt på miljøforsvarlige teknikker under transport og gjennomføring av tiltaket. Det bør vurderes om helikopter skal benyttes for frakt av materialer og montering av tårn. Gravemaskin o.a. bør være av en størrelse som setter minst mulig kjørespor.

Tiltakshaver har selv ansvar for tillatelse fra grunneier og evt. tillatelse fra Færder kommune (andre lovverk). Motorisert ferdsel om ønskes i egen søknad og krever tillatelse etter verneforskriften og fra Færder kommune.

Konklusjon

Kongsberg Norcontrol AS, på vegne av Kystverket, gis tillatelse til utskifting av radartårn, nye fundamenter og gjerding, i forbindelse med oppføring av ny instrumentbod på Østre Bolæren. Tillatelsen gis i henhold til verneforskrift for Færder nasjonalpark, § 3, punkt 1.3.k.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke utføres irreversible tiltak i terrenget
- Betongrester etter gammelt fundament må fjernes og deponeres utenfor Færder nasjonalpark
- Elektrisitet skal fremføres i eksisterende kabel under vei, ny masses skal ikke tilføres. Evt må strømkabel legges i ekstra beskyttelse

- Bruk av helikopter må omsøkes. Helikopter bør vurderes til frakt av materialer og montering av tårn
- Det må søkes om dispensasjon for motorisert ferdsel dersom liten graver el. Andre maskiner skal benyttes
- Evt. transport må skje på opparbeidet vei. Vurdering av veiens tåleevne må gjøres
- Tiltakshaver må utbedre eventuelle kjørespor på vei, og ved nødvendig kjøring utover vei må avbøtende tiltak vurderes, og eventuelle skader på terrenget utbedres
- Tiltaket skal ikke utføres i perioden 1.4-1.8 av hensyn til fugleliv og friluftsliv
- Ved graving for lynavleder eller annet, skal masser legges tilbake slik at tiltaket ikke blir synlig
- Eventuell overskuddsmasse etter graving skal benyttes som fyllmasse til tiltaket eller fraktes ut. Masser skal ikke deponeres i Færder nasjonalpark
- Forvaltningen skal varsles når arbeider igangsettes og er ferdig utført slik at SNO kan ta befarings

Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente evt andre nødvendige tillatelser (grunneier, andre lovverk så som f.eks. motorferdselsloven).

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg: søknader og tegning

Kopi til:
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Vestfold og Telemark fylkeskommune
Færder kommune
FNF Vestfold